

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Педагогічний факультет

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ

Освітньо-професійна програма «Практична психологія»

2 курс, 3-й семестр – денна форма навчання

1курс, 2 семестр, 2 курс, 3-й семестр - заочна форми навчання

Галузь знань

С Соціальні науки,
журналістика, інформація та
міжнародні відносини

Спеціальність

С 4 Психологія

Освітній рівень

Перший (бакалаврський)

Назва кафедри
та викладач /
викладачі

Кафедра практичної психології

Викладач: Дубініна Катерина Віталіївна

Лінк на профіль викладача на сайті факультету: https://pf.udu.edu.ua/images/news/2023/Дубініна_Катерина_portfolio.pdf

Лінк на профіль викладача у Google Scholar: <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=Ql6Pu84AAAAJ>

E-mail: k.v.dubinina@udu.edu.ua

I. Основна
мета/цілі навчання

забезпечення якісної підготовки здобувачів освіти у питаннях психічного розвитку людини на різних вікових етапах.
Вивчення навчальної дисципліни дозволить аналізувати періоди розвитку, визначати, чи правильно розвивається і функціонує психіка індивіда, а якщо не правильно, вміти пояснити в чому ці відхилення і як їх компенсувати.

II. Місце навчальної
дисципліни в
освітній програмі

Обов'язкова навчальна дисципліна

Цикл професійної підготовки

Шифр у навчальному плані ПП08

III. Обсяг
навчальної
дисципліни

		Денна ф.н.	Заочна ф.н.
Кількість кредитів		3 кредита ЄКТС	
Загальна кількість годин		90	
Лекційні заняття		16	4
Семінарські/практичні заняття		8 /10	2 /4
Самостійна робота		56	80

**IV. Короткий зміст
навчальної
дисципліни**

Змістовий модуль 1. Вступ у вікову психологію

Тема 1.1. Вікова психологія як галузь психологічної науки
Тема 1 2. Теорії та проблема періодизації психічного розвитку

Змістовий модуль 2. Дитяча психологія

Тема 2.1. Психологія дитини від народження до трьох років
Тема 2.2. Розвиток дошкільного дитинства

Змістовий модуль 3. Психологія дітей шкільного віку та дорослих

Тема 3.1. Психосоціальний та когнітивний розвиток дітей молодшого шкільного віку
Тема 3.2. Особливості психічного розвитку підлітка
Тема 3.3. Психологія ранньої і зрілої юності
Тема 3.4. Психологія дорослих

Зміст лекційних та семінарських, практичних занять, завдання для самостійної роботи, питання до екзамену та інше містяться на курсі у Moodle: <https://dle.udu.edu.ua/course/view.php?id=1894>

**V. Результати
навчання**

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПР19. Здатність демонструвати знання і розуміння предметної галузі.

ПР21. Володіння техніками дитячої психотерапії: арт-терапією, казкотерапією, психодрамою, ігрової терапією; засобами надання психологічної допомоги дітям з особливими потребами у вигляді консультування, психокорекції, психологічної підтримки; наявність умінь здійснювати психологічний супровід дітей із вадами в розвитку в умовах інтегрованого (інклюзивного) навчання

ПР24/А2.У1. Використовувати у професійній діяльності загальну психологію, соціальну психологію, педагогічну психологію, загальну педагогіку, психологію особистості, диференціальну психологію, психологію малих груп, дитячу і вікову психологію, основи охорони здоров'я, профорієнтації, зайнятості.

ПР25/Д1.У2. Вибирати та застосовувати ефективні процедури, методи, методики для визначення потреб в психологічній просвіті осіб, які потребують психологічної допомоги, батьків (осіб, які їх замінюють), членів родини осіб, які звертаються за психологічною допомогою.

**VI. Порядок і
критерії
оцінювання**

Форми поточного контролю

Поточний контроль	Підготовка доповіді, есе, презентації, реферату студентами на семінарських, практичних заняттях, тестування (у тому числі онлайн), виконання ІНДЗ, трьох МКР
Підсумковий контроль	екзамен у 3 семестрі

Важливі зауваги щодо оцінювання!

Якщо навчальна дисципліна завершується екзаменом, максимальна кількість балів, яку здобувач може набрати протягом семестру, 60. Максимальна кількість балів за екзамен – 40. Разом – 100 балів.

До початку залікової сесії екзаменаційної сесії (якщо вивчення навчальної дисципліни завершується екзаменом) здобувач повинен набрати мінімум **35 балів**. Цей бал не означає зарахування, він просто дає здобувачеві право складати залік чи екзамен. Якщо здобувач не отримав 35 балів, у наступному семестрі він проходить ці навчальні дисципліни повторно на платній основі.

Якщо здобувач отримав незадовільну оцінку під час екзамену, в нього виникає академічна заборгованість. Повторно скласти атестацію він повинен до початку наступного семестру в терміни, визначені деканом факультету. Повторне складання може бути не більше двох разів: перший раз – викладачеві, другий раз – комісії. Якщо здобувач має більше 3-х академзаборгованостей, він відраховується з університету.

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей:

- повнота розкриття питання; • логіка викладення, культура мовлення; • впевненість, емоційність та аргументованість; • використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); • аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Під час виконання письмових завдань:

- повнота розкриття питання; • цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; • акуратність оформлення письмової роботи; • підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки (комп'ютерних технологій), різних технічних засобів (плівок, слайдів, приладів, схем тощо).

Рівень відповідності критеріям

Творчий рівень (90 – 100 балів). Здобувач виконав програму освітнього компонента повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язує завдання різних видів складності, аргументовано висловлює свої думки, займається самоосвітою, може брати активну участь в наукових проєктах і конкурсах.

Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач виконав програму освітнього компонента в повному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах програми освітнього компонента, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.

Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач виконав програму в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.

Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом виконав програму, але більшість тем засвоїв поверхово.

Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач засвоїв теми з освітнього компонента, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості питань курсу.

Незадовільний рівень:

35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач частково виконав програму, не засвоїв більшості тем програми курсу, володіє елементарними знаннями з освітнього компонента, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку;

0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента. Здобувач не виконав більшості завдань програми, не володіє навчальним матеріалом.

VII. Політика курсу

Дні й години для консультацій: консультації проводяться за графіком кафедри. Про потребу в консультації здобувач повідомляє напередодні. Усі завдання, передбачені навчальною програмою, мають бути виконанні у встановлений викладачем термін. Практичні, семінарські та самостійні завдання виконуються вчасно та здаються викладачу у визначені ним терміни. Роботи, що здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються нижчою оцінкою (75% від максимальної оцінки).

Особливості оцінювання. Максимальні бали за виконання робіт здобувачами:

- 1) опитування (усне, письмове) – 10 балів;
- 2) виконання ІНДЗ – 20 балів;
- 3) виконання МКР – 30 балів.

VIII. Основні інформаційні ресурси

1. Аханова А.В. Вікова психологія в схемах та таблицях. Методичний посібник. Л.: ЛПК, 2019. 76 с.
 2. Вікова та педагогічна психологія: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закладів / О. В. Скрипченко та ін. 5-те вид. Київ: Каравела, 2017. 400 с.
 3. Видра О. Вікова і педагогічна психологія : навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 112 с.
 4. Гуцало Е.У. Психологія вікового розвитку особистості. Навчально-методичний посібник. Кіровоград, поліграфічно-видавничий центр "Імекс LTD", 2010. 216 с.
 5. Долинська Л.В., Співак Л.М. Геронтопсихологія: Практикум. Хрестоматія: навч. посіб. 2-ге вид. Київ:Каравела, 2014. 248с.
 6. Дубініна К.В. Вікова психологія: навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2017. 176 с.
 7. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2012. 424 с.
 8. Євченко І.М. Проективні методики: з ким? навіщо? як? Кам'янець-Подільський: Друкарня «Рута», 2017. 222 с.
 9. Заброцький М. М. Основи вікової психології. Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. 112 с.
 10. Кацавець Р.С. Вікова психологія: навч. посіб. Київ: Алерта, 2019. 112 с.
 11. Кутішенко В. П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій): Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 128 с.
-

-
12. Кутішенко В.П., Ставицька С. О. Психологія розвитку та вікова психологія. Практикум. К.: Каравела, 2009. 447 с.
 13. Павелків Р. В., Цигипало О. П. Дитяча психологія: Навчальний посібник. К.: Академвидав, 2010. 432 с.
 14. Павелків Р.В. Вікова психологія. Київ: Кондор, 2015. 469 с.
 15. Поліщук В.М. Вікова і педагогічна психологія: навчальний посібник. Вид. 3-тє, виправ. Суми : Університетська книга, 2010. 352 с.
 16. Савчин М. В., Василенко Л. П. Вікова психологія. навч. посіб. 3-тє видання, перероблене, доповнене (ВЦ “Академія”). Київ: Альма-матер, 2017. 384 с.
 17. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Вікова психологія. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 346 с.
 18. Хрестоматія з дитячої психології: навчально-методичний посібник / укладачі Ю.О. Приходько, І.О. Лапченко та інші. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута», 2017. 320 с.
-

Обговорено і затверджено на засіданні кафедри практичної психології (протокол №1 від 28.08.2026 р.)